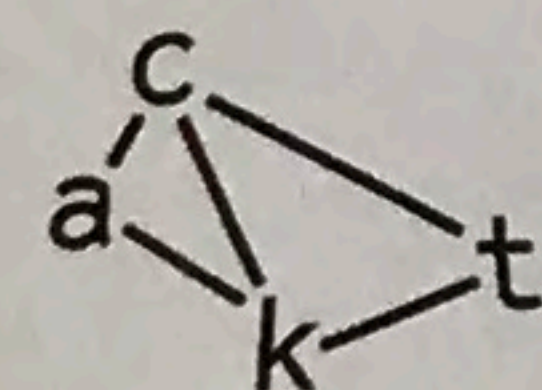

Anna Livia Vørsel
School of Architecture, KTH Royal Institute of Technology

Secondment with Spridd, Stockholm

Zine produced for TACK Axis 2, Probing Tacit Knowledge: Codes,
Milan, 3-5th May 2021

TACK
Communities of Tacit Knowledge: Architecture and its Ways of
Knowing

This project has received funding from the European Union's
Horizon 2020 research and innovation
programme under grant agreement No 860413.

Spridd's office, photo by author

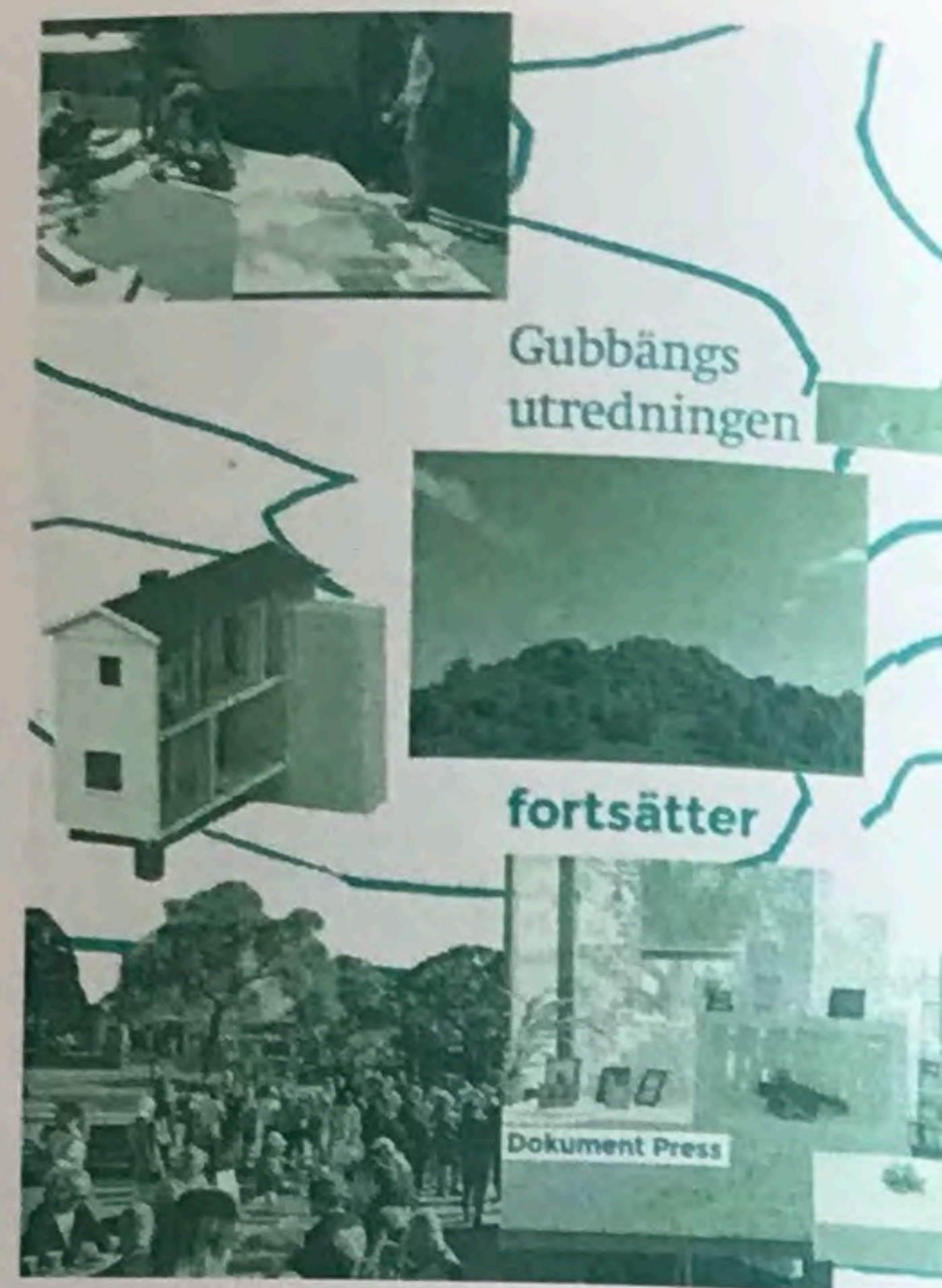
It's a morning in autumn 2020, and I have let myself into Spridd's office. It is quiet and empty. The curtains are drawn and the light is off. I look at the dark computer screens and imagine all the drawings being made, emails sent, conversations had between staff members elsewhere, from their computers at home. Work being made and discussed and planned on digital platforms that I can't see from here.

I have been following the work of the practice, tracing, recording and looking at knowledge production and transfer within their work, in the office (digital and physical), on site, in letters, drawings, models and in countless meetings online. This zine is a collection of documents, photographs and thoughts from my time with Spridd, tracing their work and relationship to one specific client, the contemporary art gallery Konsthall C in southern Stockholm.

Spridd has an ongoing relationship with the gallery, and the local area Hökarängen. In 2019 they built a pavilion for the gallery (Forskningsstationen)¹, a research station located in a private garden in the local area. They have taken part in the local initiative Bomassan, a 'housing fair' with a focus on city planning, community and resident participation.² At the time of writing, they are taking part in conversations about the possibilities for a new art pavilion in the area.

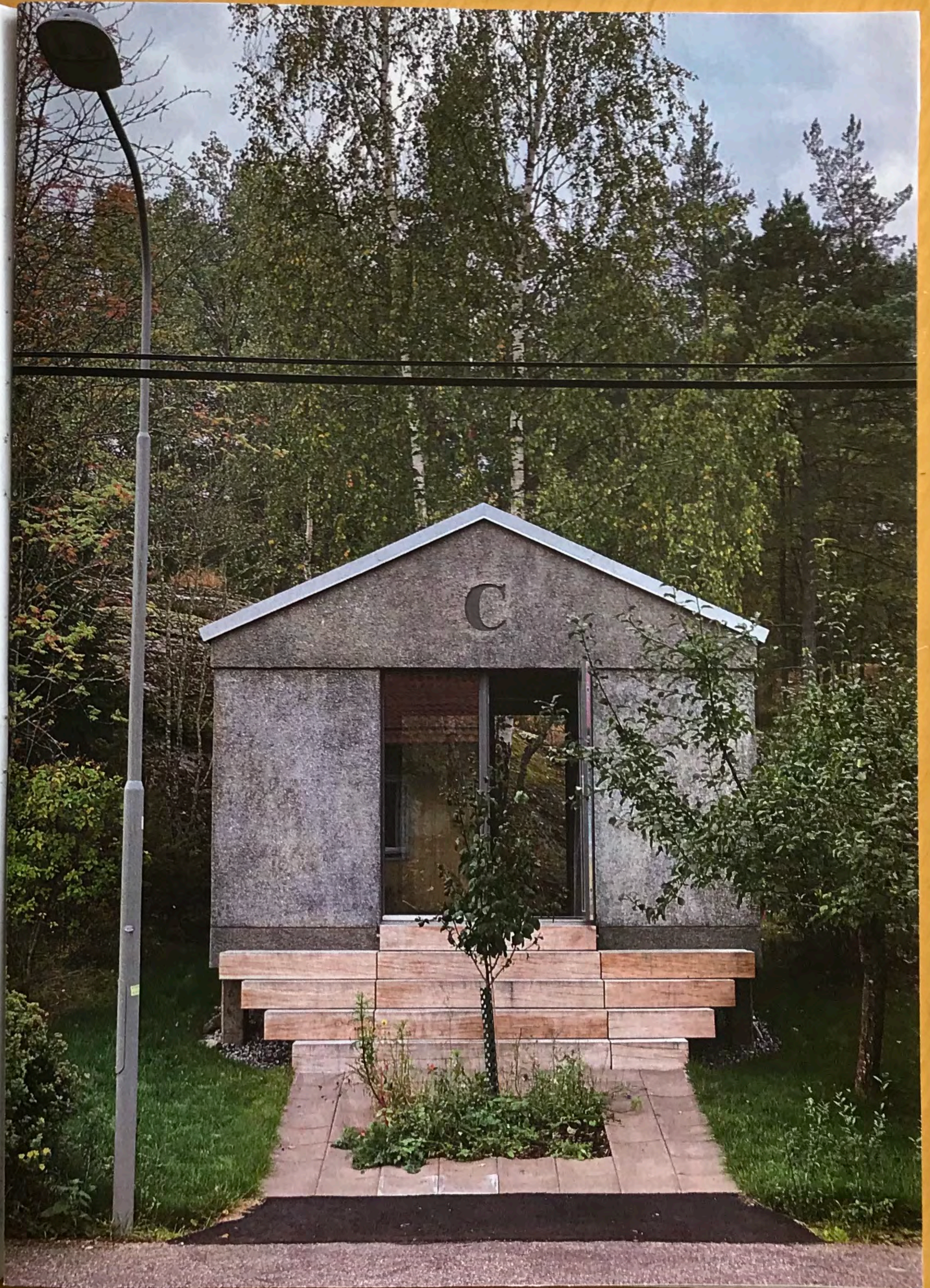
This zine looks at the relationship between the practice and the client through a collection of documents. The pieces of text are included to show my own position to these sites and to the work of the practice, illustrating what I have chosen to pick up and look at, pointing also to other sites and actors.

¹ See <http://www.spridd.se/forskningsstation> for more information.

²The housing fair and the work around it is documented in the publication: Jens Strandberg. *Gubbängsutredningen fortsätter*. Arsta: Dokument Forlag, 2019.

*Photograph of Forskningsstationen by Antonius van Arkel
Copyright: Spridd*

Photograph of letter, Source: Spridd

Hi!

We are the children from I Ur och Skur Näverhatten.
We are working with the letter C and we went and looked at your little house with the C on.
And we are wondering why the C is there?
What is in the house?
Does anyone live there?
Is it a guest house?
Why did you think that it would be great with another house, when you already have one?
Who has decided that it should look like that it flies on the stairs?
Who has built the house?
We would be happy if you would answer our questions. We are on Förvaltarvägen 15. It would be really exciting if we got a letter in our letterbox!

Greeting from:
All of us at Näverhatten

(Translation of letter by author)

On September 25th 2020 a photograph of a hand-written letter from a group of children, makes its way to my email inbox on my computer. The letter is posted through the letterbox of a house in Hökarängen in southern Stockholm. The people who own and live in the house has taken a photograph of the letter and send it in an email to an architect from Spridd, who then forwarded me the photograph of the hand-written letter.

The authors of the letter are children from a kindergarden close to the house. The letter is about the building that sits in the garden of the house in Hökarängen. A small building with a pitched roof, large glass doors facing the street, a large wooden staircase and a C engraved in the façade above the door. They are working with the letter C, the children explain. They have walked past the building and have a lot of questions about it and its coming into being. 'Why is the C there?' they ask – alongside a list of other great questions.

The C is a complex element of the building, in that it isn't just a letter, but a symbol, a decision, a reference, a tool and many other things. It points to many different people and places, and depending on who you ask, the answer to 'why is it there' will be different.

Hej!

Vi är barnen på I Ur och Skur Näverhatten.

Vi jobbar med bokstaven C och vi gick och tittade på ert lilla hus med C på.

Och vi undrar varför C är där?

Vad är det som är i huset?

Är det någon som bor där?

Är det en gäststuga?

Varför tyckte ni att det är härligt med att till hus när ni har ett hus?

Vem har bestämt att det ska se ut som att det flyger på trappan?

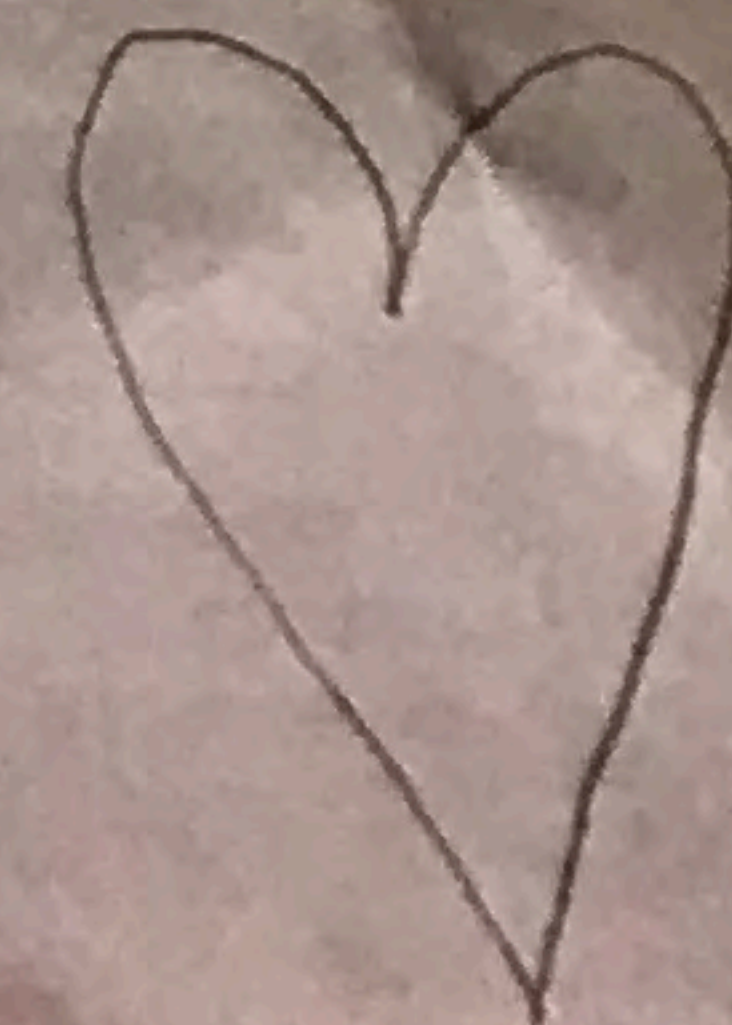
Vem har byggt huset?

Vi skulle bli glada om ni kan svara på våra frågor. Vi håller till på Förvaltarvägen!

Det vore jättespännande om vi fick ett brev i vår brevlåda!

Hälsningar från:

Alla vi på Näverhatten

Avtal om samarbete och nyttjanderätt m.m.

Mellan parterna

Nyttjanderättshavaren

Kulturföreningen Konsthall C

Org.nr.: 802432-9883

Cigarrvägen 16

123 57 Farsta

Företrädd av:

Erik Annerborn, verksamhetsledare

E-post: erik@konsthallc.se

Tel: 08-604 77 08

Nedan benämnd Föreningen

och

Upplåtarna

[Redacted]

[Redacted]

Kontaktuppgifter:

Kontoristvägen 61
123 54 Farsta

E-post: [Redacted]
Tel: [Redacted]

Nedan gemensamt benämnda Fastighetsägaren

1. Avtalets omfattning

- 1.1. Detta avtal, nedan benämnt "Avtalet" reglerar de grundläggande förutsättningarna för samverkan samt byggandet och nyttjandet av ett Attefallshus som i huvudsak ska användas som gästbostad inom ramen för Föreningens projekt *Forskningsstationen*. Projektet är ett konstnärligt pilotprojekt om lokal samverkan, stadsutveckling och konstnärlig forskning.
- 1.2. Parterna är överens om att i särskilt upprättade skriftliga avtal närmare reglera detaljer gällande samarbetet såsom
 - leverans och debitering till självkostnad av el, vatten, avlopp, sophantering, försäkringar och dylikt,
 - formerna för parternas kommunikation,
 - formerna för residensen (antal och längd, regler för residensgäster osv), samt
 - löpande beslutsfattande under avtalstiden.

Nämnda tillkommande avtal och framtida eventuella ändringar i avtalet ska avfattas skriftligen och undertecknas av parterna samt utgöra bilagor till förevarande Avtal som är huvudavtalet.

- 1.3. Detta Avtal gäller från undertecknandet och i 8 år framåt (avtalstiden). Fastighetsägaren medger Föreningen tillträde till den aktuella marken för uppförande av Forskningsstationen, som framgår av bifogade ideritning.

2. Definitioner och relevant lagstiftning

- 2.1. Begreppet *nyttjanderätt* innebär enligt Lantmäteriet "en rätt för en person att på visst sätt använda någon annans fastighet". Reglerna för olika typer av nyttjanderätt behandlas i Jordabalkens kapitel 7-15. Den aktuella nyttjanderätten enligt detta Avtal är närmast att bedöma som arrende.

The C is indexical to Konsthall C, which also has a C on its façade. The small building is Konsthall C's Forskningsstationen (Research Station), a residence space for "artists, curators, researchers and activists to work embedded in Hökarängen with questions regarding city planning, democracy and civil rights" as I can read on the contemporary art institution's website.³

The formation of Konsthall C is a public work of art, constituted through its ownership. In an interview, artist Per Hasselberg, founder of the work and institution, explains: "I början ägdes själva verket Konsthall C av Stadsdelsrådet. Så när Konsthall C ställdes ut på Modernaustillingen 2006, stod de som ägere av konstverket. Och det är i det här avtalet med ägaren – verkets ägere – som vi också formulerade hur konsthallen skulle jobba." *In the beginning the art work Konsthall C was owned by Stadsdelsrådet. So when Konsthall C was exhibited at Modernaustillingen 2006, they were listed as owners of the work. And it is in this agreement with the owner – the owner of the art work – that we also articulated how the art gallery should function.*⁴

Forskningsstationen is also articulated through an agreement of ownership – between the gallery and the owners of the plot on which it is built. In the contract between the different parties, I can read how the land on which the research station sits, is borrowed by Konsthall C for eight years, after which, the land, and the building on it, is passed back to the owners of the deed of the plot. It hovers in-between public and private, in the same way as the building is 'flying on the stairs' as the children write in their letter.

³ <http://www.konsthallc.se/en/info/forskningsstationen>

⁴ From interview with Per Hasselberg by Kim Einarsson, 20th January 2010.

Available at: https://konsthallcse.cdn.prismic.io/konsthallcse%2F4fa7c6ac-5ebd-443d-9597-dd21c5b93ada_intervju+med+per+hasselberg.pdf

Translation by author.

Online, I look up the address of Konsthall C, Cigarrvägen 14, in Stockholm Stad's Bygg – och Plantjänst archive. A long list of entries come up on my screen. Each an indication of an enquiry, a change, an application to the building on the address, dating from Jan 1st 1948 to Sep 12th 2018. I find two drawings of the building from before it was built. Drawings imagining – putting forward what it would become. There is no C on the façade, but detailed plans of a Centraltvättstuga. A communal laundry, boiler central and workshop for the neighborhood, complete with 'Samlingssal' (community hall) and 'Sällskapsrum' (event space).

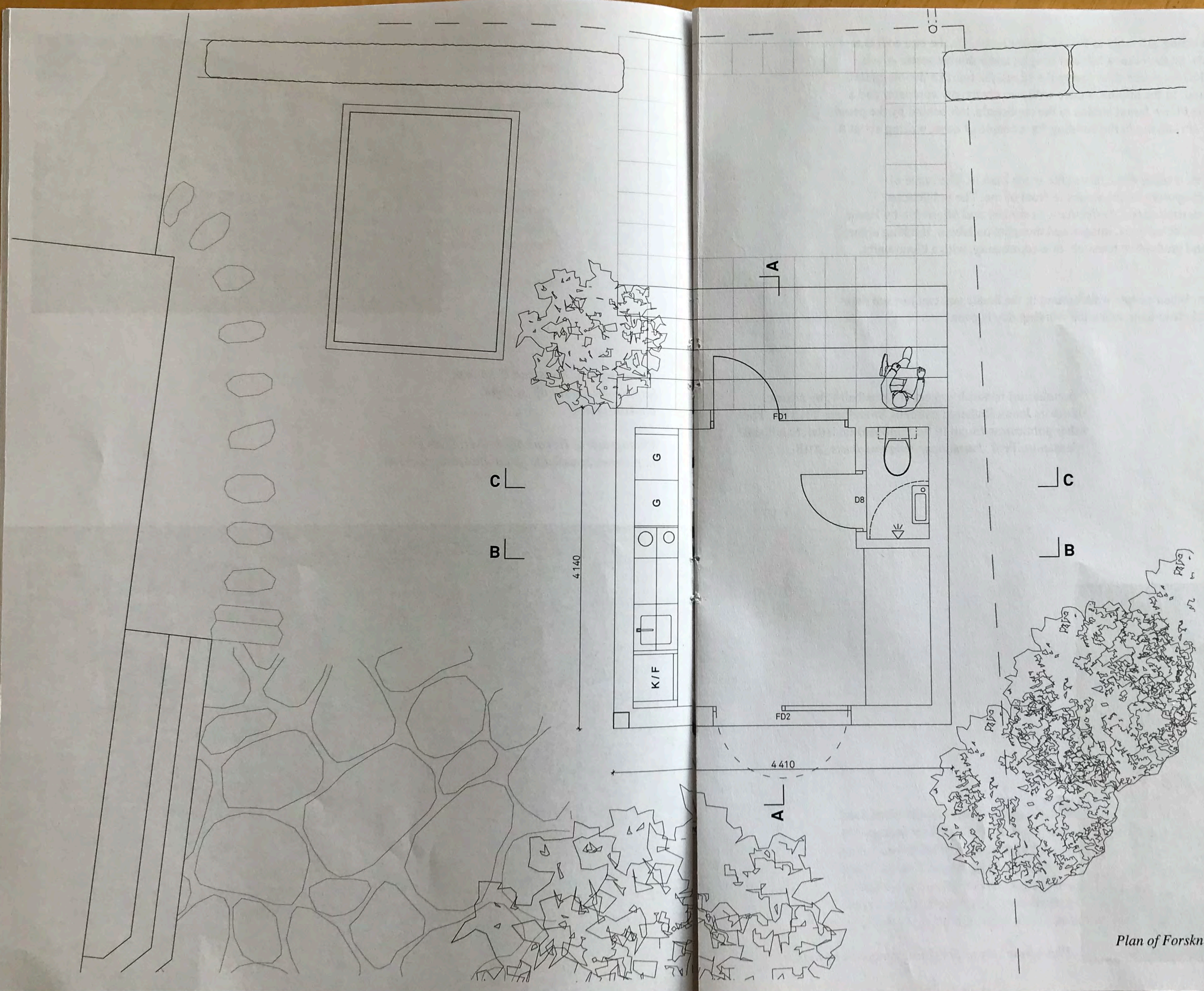
In the bottom right-hand corner of the ground floor plan is a 'förråd', fitted out with rows of shelves. Today this room houses Hökarängsarkivet – a local community history archive established by the area's cultural association and passionate individuals. The archive, and in extension the room, stores and traces the history of the building, the institution, the area and its people as it happens, in real time – with the delay it takes to label and arrange. The history and work of Konsthall C, their programs and exhibitions are also archived here. So is Forskningsstationen, and future projects with Spridd will be as well.

Photograph of Konsthall C Source:
<http://www.konsthallc.se/info/om-konsthall-c>

Photograph of Hökarängsarkivet. Source:
<http://www.konsthallc.se/info/hokarangsarkivet>

Plan of Forskningsstationen, Source: Spridd

It's early October and I am sitting at a table in Forskningsstationen. On the one wall is a small kitchen and cupboards, on the other a loft bed (single) and a double seater couch below. The third wall is a double-glazed door facing the street, the fourth a double-glazed door facing the garden behind. In the middle, a table with two chairs, my computer and a pile of books and documents I have found hidden in the cupboards, left behind by the people that were here before me. I am staying in the building for a couple of days, writing about it from within it.

I go to Konsthall C's website, reading closer about the space I am in. The name of one of the books on the table appears on the screen in front of me. The publication *Kvinnoledighetsdagen: Domestic Labour, Collectivity, Feminism and Migration* by Home Works.⁵ I read the book of collected texts, images and thoughts on labour, thinking about research and productivity, and productive research, of a community, with a community, and note:

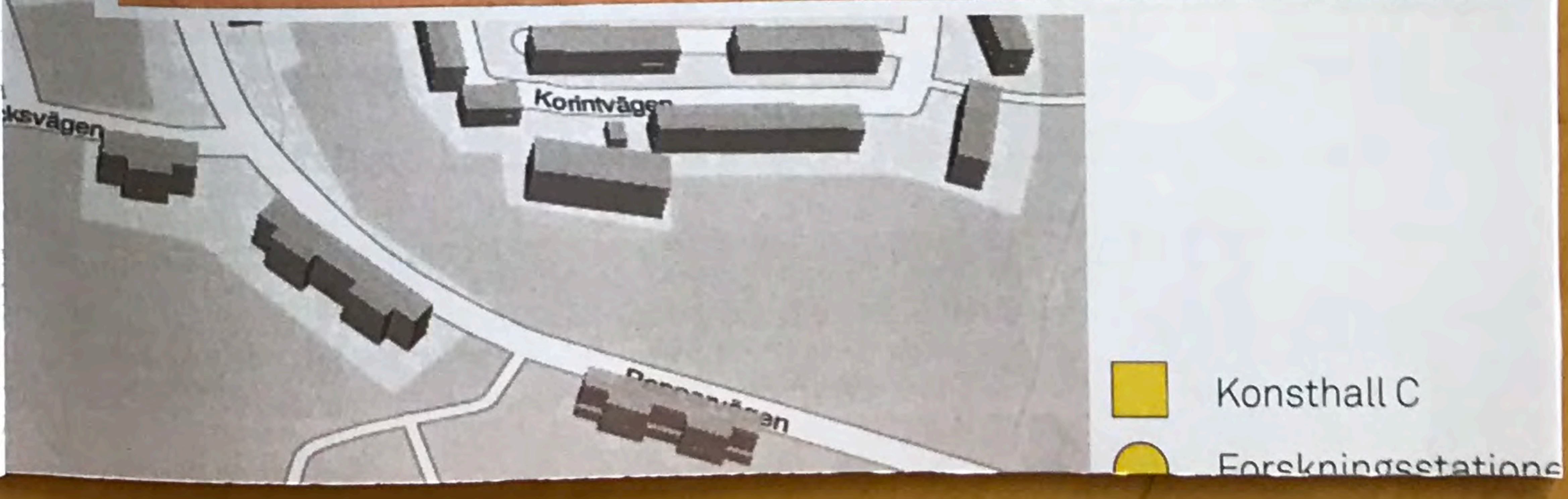
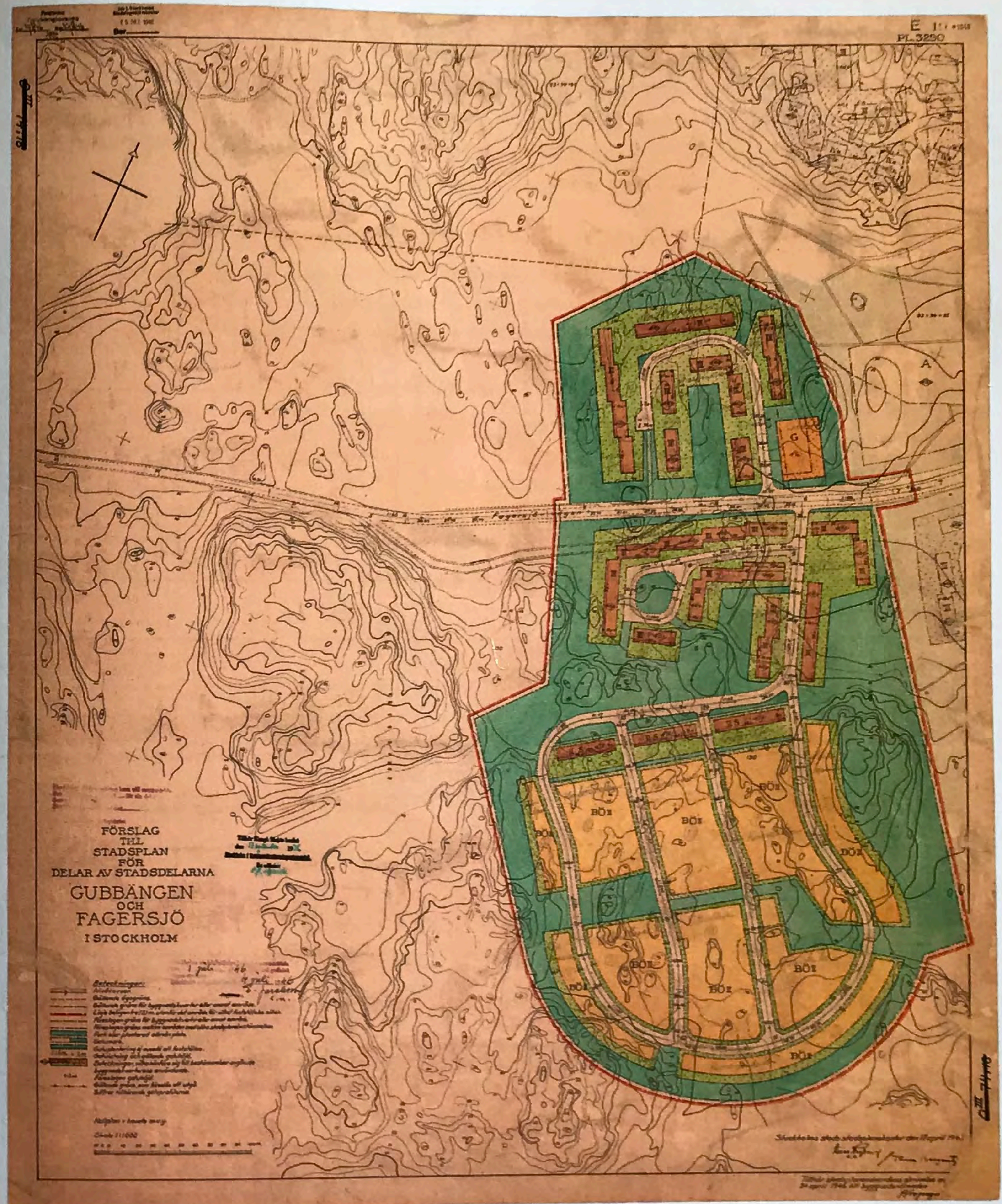
The curtains are short. When people walk around in the house you can just see their feet from the outside. I close them when the working day is over.

⁵ A curatorial research project at Konsthall C by artistic directors Jenny Richards and Jens Strandberg 2015-16. The other publication found in the cupboard is: Hilal, Sandi and Alessandro Petti, *Permanent Temporariness*, 2018.

Photo from stay at Forskningsstationen by author.

Back in Stockholm Stad's Bygg – och Plantjänst archive I come across the local city plan, and regulations for buildings in the area – unchanged since the 1950s. The regulations are accompanied by a map of the local area, setting out streets and plots before the area's construction. The city planning lines are mirrored in a newer map, drawn by Spridd and included in a presentation for the clients during the design process. On Spridd's map, the location of Konsthall C, and the proposed site for the research station are plotted in, representing, as the local city plan, a projected future.

- Konsthall C
- Forskningsstation

Previous page

Plan of area by Spridd, Source: Spridd's archive

City plan map of local area, Source: Stockholms Stad Bygg- och Plantjänst

In another affiliated folder in Spridd's archive, I find a scanned copy of the building permit application for the research station, and the building construction drawings sent with it. The construction drawings are full of annotations regarding materials, construction and insulation – in dialogue with current building regulations. The size, shape and placement of the building, responding also to the regulations as set out in the local city plan.

Building permit application for Konsthall C's Research Station,
Source: Spridd's archive

Stockholms
stad

Stadsbyggnadskontoret
Box 8314, 104 20 Stockholm
www.stockholm.se/bygglov

Ansökningsblankett för byggärenden

Förhandsbesked, bygglov, marklov, rivningslov, anmälan tekniska åtgärder samt anmälan om KA

Ankomststämpel

Ansökan avser Fyll i de delar av blanketten som är relevanta för din ansökan. * = Obligatorisk uppgift. För anvisningar, se sista sidan

☐ Bygglov	☐ Tidsbegränsad åtgärd, fr. o. m. _____ t.o.m. _____
☐ Marklov	☐ Säsongslov, ange period: _____
☐ Rivningslov	☐ Förhandsbesked enligt PBL 9:17 (läs under Anvisningar)
	☐ Villkorsbesked enligt PBL 9:19 (läs under Anvisningar)
	☐ Anmälan ¹
	☒ Anmälan för bygglovsbefriad åtgärd ²

¹ I huvudsak invändiga ändringar/installationer som inte kräver bygglov ² Anmälan där PBL anger att bygglov inte behövs (tex så kallade Attefall)

Fastighet

Fastighetsbeteckning *	Fastighetens adress *
Köpmannen 3	Kontoristvägen 61
Typ av byggnad (byggnadens huvudsakliga användning) *	
Gäststuga	

Sökande/Byggherre

³ Medsökande är delägare och boende på samma adress som sökanden

Namn (för- och efternamn) *	☐ Jag har skyddad identitet	Ev Medsökande (för- och efternamn) ³
Ev. Företag		Personnummer/Organisationsnummer för sökande *
Spridd		
Utdelningsadress *	Postnummer *	Postadress *
Åsögatan 169	116 32	Stockholm
Telefon *	E-postadress	Kommunicering via e-post?
		☒ Ja ☐ Nej
Kontaktperson, om annan än sökande	Telefon	E-postadress
	0736737194	
Byggherrens namn (om byggherren är annan än sökande)		Personnummer/Organisationsnummer
Utdelningsadress	Postnummer	Postadress
Telefon	E-postadress	Kommunicering via e-post?
		☐ Ja ☐ Nej
Kontaktperson, om annan än sökande	Telefon	E-postadress

Faktureringsuppgifter

Faktureringsadress om annan än ovan ⁴	Postnummer	Postadress
Organisationsnummer	Ev. Referens	Kundnummer ⁵
		Kopplingsbegrepp ⁵

⁴ Annan betalningsansvarig än sökanden godtas endast om fullmakt bifogas

⁵ Endast för kommunalt bolag/förvaltning/stiftelse

Kontrollansvarig för byggprojektet

* Där sådan behövs, läs mer på stadens webbplats

Namn (för- och efternamn)	Personnr / Organisationsnr	Behörighet
Gunnar Bagge af Berga	470505-1151	☐ Normal ☒ Komplicerad
Ev. Företag/Firmanamn	Telefon	E-postadress
Ramberg Gruppen	0708-515822	info@genkonsult.com
Utdelningsadress	Postnummer	Postadress
Dillnäs Ramberga	646 93	Gnesta
Underskrift av KA / N		

Maj 2018

Tak 265mm

Ytapp SAL 4000 3,6mm (helklistras)
Underlagspapp 2,6mm
Råspont 23x95mm
Bärläkt 25x38mm
Ströläkt 25x25mm
Takstol 145/195, Isolering
Diffusionspär 0,2mm
Giesläkt 28x70mm cc 300
Invärdig beklädnad 13mm

Ytapp inlindad runt
trälist

Yttervägg 246mm

(Eventuell dekormålning)
Putsning / Revetering 10mm
Reveteringsmatta 5mm
Fälsad panel med raka kanter 22x170mm
Spikläkt 22x45mm
Bärläkt 12x50mm
Vindskiva 10mm
Regel 95x45mm, Isolering
Diffusionspär 0,2mm
Regel 45x45mm isolering
Spånskiva edyl 12mm
Gipsskiva 12,5mm

Badrumsvägg 112mm

Plastrmatta 1mm
Våtrumsskiva 13mm
Konstruktionsplywood 15mm
Regel 70x45mm
Gipsskiva 13mm

Golvbjälklag 266mm

Golvbrädor 15mm
Underlagspapp/lumpapp 0,7mm
Ångspär 0,2mm
Golvvärmeskiva (ev spårad
golvspånskiva) 22mm
Underlagspont 23x95mm
Bårtina 2 st 195x45mm, Isolering
Trossbottensskiva 10mm

Urtag för elledningar

Grundläggning

Bårtina fästs med
plattjärnbeslag/
stolpfästen 5x40x300
Syllisolering under
bårtina

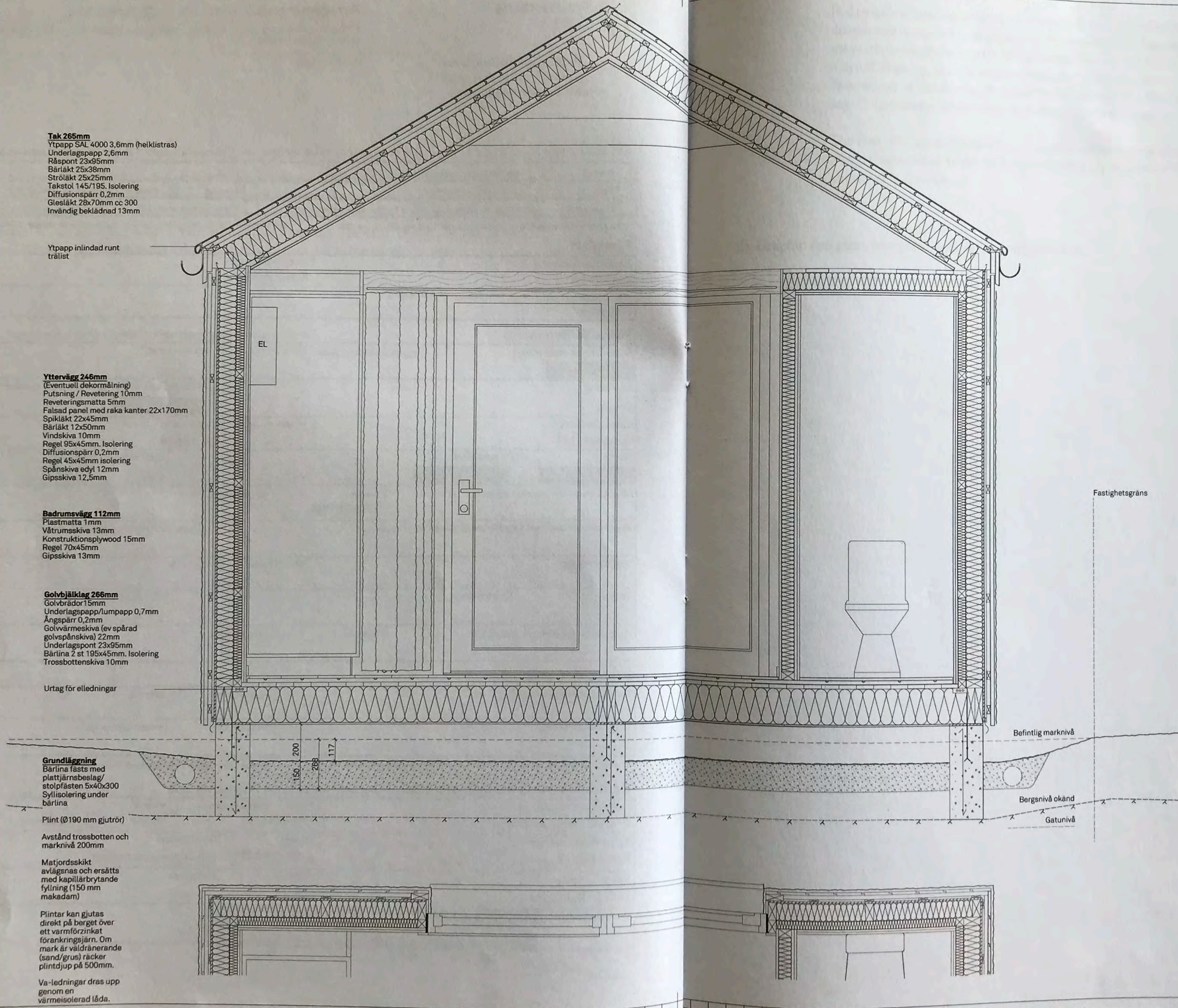
Plint (Ø190 mm gjutror)

Avstånd trossbotten och
marknivå 200mm

Matjordsskikt
avlägnas och ersätts
med kapillärbrytande
fyllning (150 mm
makadam)

Plintar kan gjutas
direkt på berget över
ett varmförzinkt
förankringsjärn. Om
mark är våldränerande
(sand/grus) räcker
plintdjup på 500mm.

Va-ledningar dras upp
genom en
värmeisolerad låda.

Fastighetsgräns

Befintlig marknivå

Bergsnivå okänd

Gatunivå

BET	ANT	ANVÄND AV	DATUM	REP.
K-handling				
Attefallshus				
Spridd				
BYGG- HERSE	Namn			
	A Spridd AB			
	K -			
	V -			
	E -			
	L -			
	R -			
UPPGÅNG NR	REVID AV	TÄCKELÅDARE		
190212	JL	Aron Fjellstrand		
DATUM	ANVÄND			
19-04-12	Klas Flin			
Tvårektion genom wc Plansnitt ytterdörr				
SKALA 1:3	NUMMER	SEK		
1:10 (A1)	A-40.2-300			

Previous page

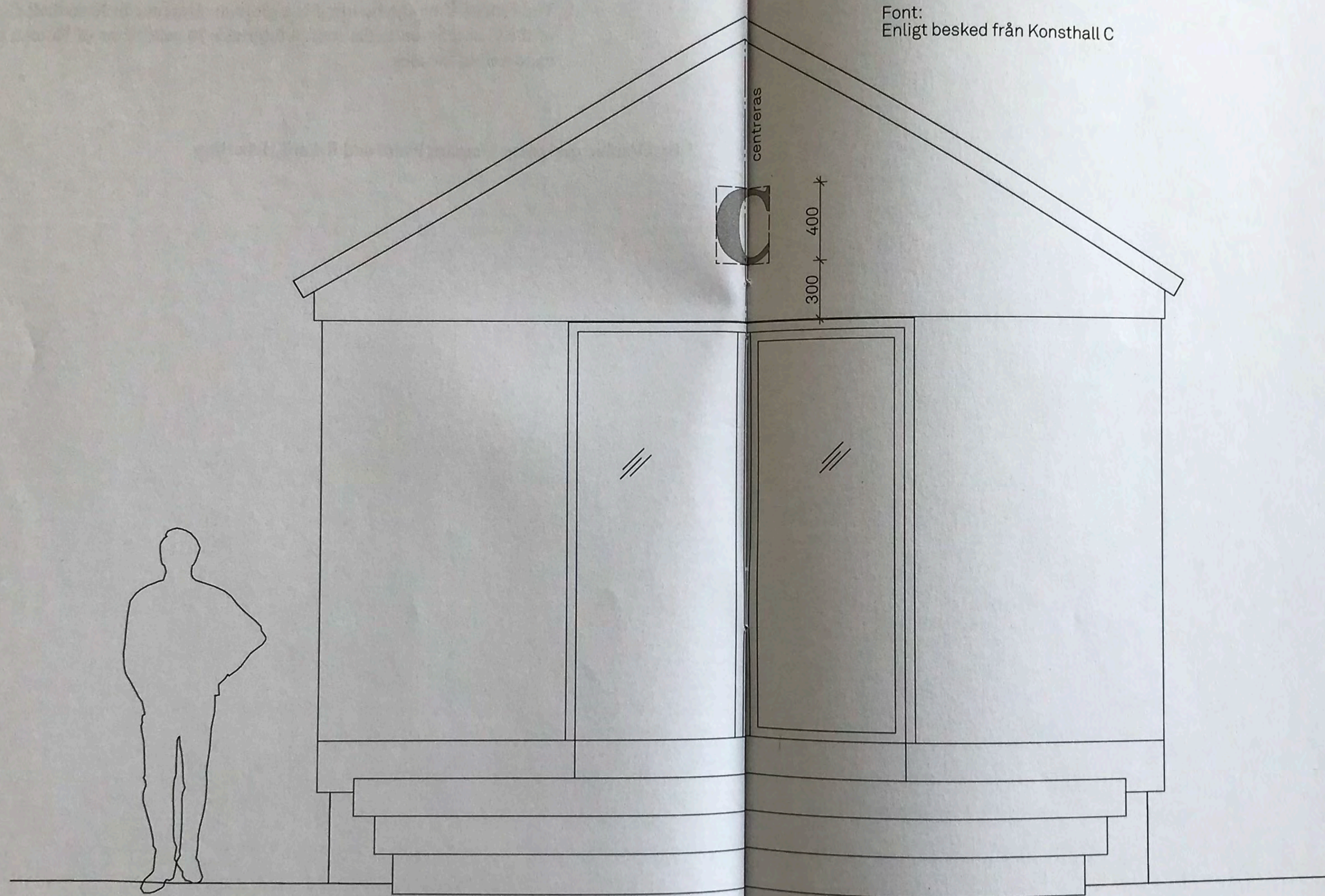
Construction drawing, section, Spridd,

Source: Spridd's archive

In Spridd's digital archive, on a computer in their office in Stockholm, I look at all the documents produced in the design process of the building. Maps of the area, plot analysis, measurements of distances to neighboring houses, the angle of the sun. I also come across a detail drawing, specifically detailing the C. It's placement calculated according to the dimensions of the façade, the relief scaled alongside a human body. A note next to the letter say: "Font: Entlig besked från Konsthall C". Font: *Final answer fom Kosthall C.*

The font of C on the building is a graphic reference to Konsthall C's logo⁶. The placement of the C in relation to the roof, a reference to pediments of Roman temples and numerals engraved in facades.

⁶ By Graphic designers Maryam Fanni and Rikard Heberling

Font:
Enligt besked från Konsthall C

centreras

C

300
400

Previous page

Elevation, facade details, Spridd, Source: Spridd's archive

"The floor is delicate", it states in the building manual. I leave my shoes at door and feel the concrete floor through my socks as I enter.

On Spridd's website I find a drawing of Forskningsstationen, the building set in an atmospheric context and shown in use. It's inhabited by a person in a jumper and cat visible from the street – none are wearing shoes.

Next page

*Illustration of Forskningsstationen, Spridd,
Source: Spridd's archive*

Anna Livia Vørsel
School of Architecture, KTH Royal Institute of Technology

Secondment with Spridd, Stockholm

Zine produced for TACK Axis 2, Probing Tacit Knowledge: Codes,
Milan, 3-5th May 2021